

Human Rights Special Report, 8 June 1998 – Bosnian language version

Human rights coordination centre

A cooperative effort within the Office of the High Representative

8.juna radna verzija novog Nacrta zakona o udruženjima i fondacijama će se uveliko distribuirati u svrhu javne diskusije. Ova prva podjela je prvenstveno namijenjena za domaće nevladine organizacije (NVO) u Bosni i Hercegovini, a cilj je da se zatraže njihova gledišta o zakonima koji će odsudno utjecati na njih. Domaći NVO-i i ostali zainteresirani komentatori se aktivno potiču da daju svoj komentar i prijedloge i sugestije na zakon do 8. jula. 8. juni također obilježava dan akcije domaćih NVO-a čija je namjena da se podigne svjesnost o ulozi NVO-a i Trećeg sektora. Javne diskusije, radio programi, okrugli stolovi kao i ulične aktivnosti će se organizirati u Sarajevu, Mostaru, Banja Luci, Bijeljini, Zenici, Tuzli i Bihacu.

Ova inicijativa označava odlučujući fazu u LEA/LINK projektu, koji je podržan od mnoštva domaćih NVO-a, pravnih eksperata i međunarodnih organizacija. Uspostavljen u 1997.god., cilj mu je unaprijediti okolinu u kojoj funkcioniraju nevladine organizacije u BiH. Isti kombinuje pravo, obrazovanje, zastupanje i povezivanje u mrežu kako bi se razvila zakonska struktura za NVO-e koja im omogućava da efektivno funkcioniraju: pravna radna grupa koju sačinjavaju pravnici iz svih krajeva zemlje se usredotocila na izradu ovog zakona; u međuvremenu, sedam regionalnih NVO-a je odgovorno za vođenje

regionalnih obrazovnih kampanja kako bi se unaprijedilo opće razumijevanje uloge NVO-a, i kako isti daju doprinos društvu. Sada će isti zajedno raditi na distribuiranju zakona i sakupljati komentare na ovaj zakon.

Valjan zakonodavni okvir za NVO-e je od vitalnog interesa. Sloboda izražavanja, udruživanja i mirnog okupljanja je od fundamentalnog značaja za trajni mir u Bosni i Hercegovini. Izražavanje ovih prava kroz jedno snažno građansko društvo pomaže izgradnji društvene stabilnosti i postovanja vladavine prava. Odgovarajući zakoni štite ova prava i uče odgovornosti. Savremene privrede isto tako najbolje cvjetaju tamo gdje su ti uslovi prihvaceni i gdje se primjenjuju. U Bosni, održiv građanski sektor je također sredstvo za integriranje podijeljenih zajednica. Mnoge zemlje u istočnoj Evropi su priznale odlučujuću ulogu koju NVO-i igraju u uspostavljanju parametara za održivu demokratiju. Poljska, Češka Republika, Mađarska i Estonija, na primjer, su prošle kroz procese koji su rezultirali usvajanjem valjanih zakonskih okvira za građanski sektor.

Ova potreba postoji također i u Bosni i Hercegovini. Ovdje je trenutna zakonska situacija neadekvatna i razlikuje se u dva entiteta. Civilni sektor u Republici Srpskoj regulise predratni zakon (Zakon o udruženjima građana Socijalističke Republike BiH (1990), dok različiti zakoni u Federaciji dodatno kompliciraju ovu situaciju (gorenavedeni Zakon o udruženjima građana (dopunjen i izmijenjen 1995.god.), Zakon o humanitarnim aktivnostima i humanitarnim organizacijama (1995.god.); i nedavni Zakon o fondacijama). Ovi zakoni ne uspijevaju da se dotaknu sektorskih potreba: NVO-i se ne mogu registrirati kako bi funkcionirali širom BiH; procesi registriranja nisu uskladjeni; potrebno je 30 pojedinaca da bi se osnovalo udruženje; nije napravljena razlika između organizacija od javnog i zajedničkog interesa (ova razlika je od vitalnog značaja za imanje prava na doprinose koji se izdvajaju od poreza i pristup vladinim

subvencijama/ugovorima); nedostaju norme koje reguliraju ekonomske (one koje stvaraju dohodak) aktivnosti NVO-a ili su neodgovarajuće. Kao rezultat, mnogi NVO-i se zale na netransparentnu i neodgovarajuću zakonsku situaciju.

Tim bosanskih i međunarodnih eksperata je izradio radnu verziju zakona o udruženjima i fondacijama, a njihova je metodologija analitička i komparativna. Da bi se spojila najbolja praksa sa potrebom da se regulira građanski sektor, pravna rjesenja iz zemalja ovog regiona su uključena u ovu radnu verziju. Ista se bavi mnogim od sadašnjih nedostataka: ona pokriva udruženja i fondacije koje vrše aktivnosti u ekonomskim, socijalnim, humanitarnim, kulturnim, ekološkim i sportskim sferama; potrebna su samo tri pojedinca da bi se registriralo jedno Udruženje; sudovi, a ne vlada, su odgovorni za registriranje udruženja i fondacija; napravljena je razlika između organizacija za javnu i uzajamnu korist; i prikazan je koristan balans između potrebe za kontrolom nasuprot zaštite prava. (Ilustrativne napomene su priložene uz radnu verziju i objasnjavaju potrebe za jednim takvim zakonom, njegov primjenljivi ustavni okvir i referencu o oporezivanju i finansijskim pitanjima).

Ono što je najvažnije za konsultativni proces jeste da isti daje zainteresiranim stranama priliku da procitaju, razgovaraju i daju komentare na ovaj zakon. Drugim riječima, cjelokupan proces konsultiranja nije ograničen na puko dobijanje komentara i podrške, već isto tako potice brz porast profesionalnog mišljenja u korist ovog novog zakona, obezbijedjujući daljnju legitimnost zakonu. Ovaj proces će trajati do 8. jula, kada će pravni eksperti koji učestvuju u LEA/Link projektu uključiti komentare i sugestije u slučaju potrebe. Oni će zatim napraviti konačni tekst Zakona o udruženjima i fondacijama. Isti će se zvanično podnijeti, uz javno odobrenje, relevantnim vlastima oba entiteta. Zainteresirane strane mogu direktno i u pismenoj formi dati komentare o sustini predloženog zakona odredjenim NGO-ima ili

Fondu Otvoreno drustvo BiH; primjerci su dostupni na lokalnom i na engleskom jeziku; pristup se takodjer moze dobiti putem internet adrese Fonda Otvoreno drustvo BiH.

▪ *LEA/LINK Partner NGO-i (regionalna predstavnistva)*

Banja Luka:

Genesis Project (Projekt Genesis), Filipa Macure 1,
tel: 078 14751

Bihac:

Democratic Circle (Demokratski krug), Buzimska 33,
tel: 077 331 519

Bijeljina:

Helsinki Committee for Human Rights RS (Helsinski
komitet za ljudska prava RS) p.p. 126, tel: 076 472
851

Mostar:

Stope Nade, Ante Starcevic 32B, tel: 088 310 190

Sarajevo:

NGO Information and Support Centre (CIP) Hakiye
Kulenovica 26, tel: 071 204 384

Tuzla:

Office for Human Rights (Biro za ljudska prava), VI
Bosanske 34, tel: 075 250 504

Zenica:

Centre for Women's Legal Aid (Centar za pravnu pomoc
zenama), Kulina Bana 9, tel: 072 22049

▪ *OSCE Citaonice*

Caplina:

Kontakt: Nada Decovski, Tel: 085 803 989

Livno:

Kontakt: Maja Persen, Tel: 080 201 774

Mrkonjic Grad:

Kontakt: Sinisa Vucenovic, Tel: 070 11 446

Visegrad:

Kontakt: Mila Gracanin, Tel: 073 683 812

▪ *Dodatni materijal za citanje i zabiljeske*

IRC Novosti: Posebno izdanje koje sadrzi potpunu radnu verziju zakona o udruženjima i fondacijama je dostupno preko LEA/LINK partner NGO-a i pomenutih citaonica OSCE-a.

Primjerci prve radne verzije Zakona o udruženjima i fondacijama (na lokalnom i engleskom jeziku) ce isto tako biti dostupni na internet adresi Fonda Otvoreno drustvo BiH (www.soros.org.ba)

Smjernice za zakone koji se odnose na civilne organizacije pripremljene za Institut Otvoreno drustvo od strane Medjunarodnog centra za neprofitabilni zakon (ICNL). Dostupne na engleskom jeziku u Fondu Otvoreno drustvo BiH i njegovom pravnom centru (na Pravnom fakultetu Sarajevo); i na lokalnom jeziku kod LEA/LINK partner NGO-a.

Spisak za zakone za neprofitabilne organizacije, dostupan na internet adresi ICNL-a: (www.icnl.org/cheklist.htm).

NOTE: The HRCC Human Rights Monthly Report is based on the regular and special reporting of inter-governmental and non-governmental organisations. The aim of the Report is to provide a concise overview of human rights issues, cases and trends affecting the overall human rights situation in Bosnia and Herzegovina during the reporting period. Questions on specific items should be directed to the reporting organisation or to the HRCC. Please send information for inclusion in the report to 387-71-447-420 to the attention of Michelle Morris or by e-mail to michelle.morris@ohr.int.

Office of the High Representative